

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیم سال اول ۹۵-۹۴

رشته‌های تفسیر، فلسفه، کلام، تاریخ، اخلاق، مهدویت، امامت و ادبیات عرب ورودی مهر ۹۳

مهر مدرسه

ردیف:		
صنوبری: ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۷	ساعت پایانی: ۸۰ دقیقه
نمره‌ضربی: ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰	ساعت پایانی: ۹۰ دقیقه
شناسه یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حرف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حرف

کد امتحان:	۳۹۴۱/۰۵
تاریخ:	۱۳۹۴/۱۰/۱۳
عنوان:	فقه ۳
کتاب:	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
مردود:	جلد سوم: لفظه (ص ۱۰۶-۸۷)، اطعمه و اشربه (ص ۱۳۹-۱۱۵) و ارث (ص ۲۵۹-۲۱۵)

نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۱- ظاهر روایت «سألته عن الرجل يصيب اللقطة ... قال: فان لم يعرف صاحبها حفظها في عرض ماله ... فان اصابه شئ ففهو ضامن» منافی

کدام یک از احکام لقطه است؟ ص ۹۶

- الف. الاحتفاظ بها بلا ضمان بعد التعريف
- ب. جواز اخذها ان كان اقل من الدرهم
- ج. تملكها مع الضمان بعد التعريف
- د. جواز اخذها مطلقاً بلا ضمان

۲- حکم «قلمی که امانت گرفته شود و صاحب قلم مشخص نشود کیست.» و «حکم لباسی که در مجلسی اشتباهاً جابجا شود.» به ترتیب

کدام مورد است؟ ص ۱۰۴ س ۴

- الف. لقطه - لقطه
- ب. مجهول المالک - لقطه
- ج. لقطه - مجهول المالک
- د. مجهول المالک - مجهول المالک

۳- نظر مصنف در مورد جمع بین «روایات دال بر نهی از گوشت اسب» و «روایات دال بر حلیت آن» چیست؟ ص ۱۲۳

الف. ترجیح روایات حلیت، چون موافق با قرآن است.

- ب. ترجیح روایات حلیت چون مخالف با عامه است.
- ج. حمل روایات نهی بر کراهت به قرینه روایات حلیت.
- د. حمل روایات حلیت بر تقیه و حکم به حرمت گوشت.

۴- نصیب اعلی و ادنی زوج و زوجه به ترتیب کدام گزینه است؟ ص ۲۱۹ س ۶

الف. سدس، نصف - ثلث، سدس

- ب. ربع، نصف - ثمن، ربع
- ج. ربع، ثمن - نصف، ربع
- د. نصف، ربع - ربع، ثمن

۵- دلیل حکم عبارت «و اما حجب افراد الطبقة الواحدة بعضها لبعض» کدام گزینه می باشد؟ ص ۲۲۸ س ۶

الف. قاعدة اولی الارحام

- ب. اصالة البرائت
- ج. قاعدة الفرعیه
- د. اصالة اللزوم

۶- ما هو الصحيح فيما اذا انفرد الاب و الام معاً بالتركة؟ ص ۲۴۰ س ۱۳

الف. كان للام السدس مع عدم الحاجب و الباقي للاب.

- ب. كان للام السدس مع الحاجب و الباقي للاب.
- ج. كان للام الثلث مع الحاجب و الباقي للاب.
- د. كان للام الثلث و الباقي للاب.

۷- اولویت مذکور در عبارت «يستدل على جواز تملك اللقطة مع الضمان - بعد التعريف سنة و عدم العثور على المالك - بالأولوية» را

تبيين نمایید. ص ۹۵ - ۲ نمره

جواب: اگر شخصی لقطه‌ای را پیدا کند و آن را از بعد از یکسال تعریف و پیدا نکردن مالک از طرف مالکش صدقه بدهد، در صورتی که بعداً مالکش پیدا شود، ضامن است و در صورت مطالبه‌ی مالک و عدم رضایت او به صدقه باید آن مال را به او بدهد، حال اگر پیدا کننده‌ی لقطه در صورت صدقه دادن ضامن باشد با اینکه نفعی برای پیدا کننده نداشته (بلکه خیری به مالک رسانده است) پس به طریق اولی در صورتی که پیدا کننده، مال را برای خودش برداشته و تملك نموده و کاری به نفع خودش انجام داده است، حکم به ضمان او می‌شود.

۸- برخی با استناد به آیه شریفه «يَحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتُ وَ يَحْرَمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثُ» (اعراف: ۱۵۷) حکم بر حرمت حیواناتی چون، «خنافس، قمل»

می نمایند. کیفیت استدلال و اشکالی که می توان بر آن وارد کرد را بنویسید. ص ۱۲۷ - ۲ نمره

جواب: کیفیت استدلال: در صورتی که مراد از خبائث در آیه، هر آنچه که نفس آدمی به آن اشمزاز پیدا کند باشد می توان از آیه حرمت حیوانات فوق الذکر را استفاده نمود. (۱ نمره) لکن اشکالی که ممکن است وارد شود آن است که اگر مراد از خبائث در آیه، اعمال سیئه باشد، نمی تواند بر حرمت حیوانات فوق الذکر دلالت کند. (۱ نمره)

۹- مراد از «تحریم طاری» در کتاب اطعمه و اشربه، چه می باشد؟ دو مورد از موارد تحریم طاری را بیان کنید. ص ۱۳۵ س ۵ - ۲ نمره

جواب: اگر حیوان حلال گوشت به دلیلی حرام شود، به آن تحریم طاری گویند. (۱ نمره)

مورد اول: جَلَل، در صورتی که حیوان حلال گوشت غذای نجس مانند عذره انسان بخورد به طوری که صدق کند عذره انسان غذای آن حیوان است.

مورد دوم: حیوان حلال گوشت توسط انسان، موطو، واقع شود. در این صورت گوشت، شیر، نسل این حیوان حلال گوشت، حرام می شود.

مورد سوم: میته بودن. در صورتی که حیوان حلال گوشت بدون تزکیه بمیرد و تبدیل به میته شود که در این صورت حیوان حلال گوشت، حرام می شود. (ذکر دو مورد کافی است. هر مورد ۰/۵ نمره)

۱۰- «ارث بالفرض و بالقرايه» و «حجب حرمان و نقصان» را تعریف کرده و برای هر کدام یک مثال بزنید. ص ۲۲۰ و ۲۲۷ س ۱۰ - ۲ نمره

جواب: ارث بالفرض: ارثی است که در قرآن کریم برای وارث سهم معینی فرض شده باشد مانند زوجه فان لها الربع مع عدم الولد للمیت (۰/۵ نمره)

ارث بالقرايه: ارثی است که در قرآن کریم برای وارث سهم معینی فرض نشده باشد بلکه وارث از باب قاعده «اولی الارحام» ارث ببرد. مانند ابن، جد (۰/۵ نمره)

حجب حرمان: اگر مانعی دیگران را از کل ارث محروم کند به آن «حجب حرمان» می گویند. مانند حاجب شدن طبقه لاحقۀ توسط طبقه سابقه (۰/۵ نمره)

حجب نقصان: اگر مانعی دیگران را از بخشی از ارث محروم کرده به آن حجب نقصان گویند. مانند حاجب بودن فرزند میت نسبت به والدین میت. (۰/۵ نمره)

(مثال های دیگر برای هر مورد در کتاب آورده شده است، مراجعه شود.)

۱۱- دو وجه جمع بین دو روایت صحیحۀ ابی بصیر عن ابی عبدالله علیه السلام: «رجل توفی و ترک امراته قال للمراة الربع، و ما بقی فلامام» و صحیحۀ اخری لابی بصیر عن ابی عبدالله علیه السلام: «رجل مات و ترک امراته قال: المال لها» را بنویسید. ص ۲۲۵ س ۳ - ۲ نمره

جواب:

وجه جمع اول: حمل می کنیم صحیحۀ دوم را بر موردی که امام علیه السلام سهم خود از ارث را به زوجه ای که شوهرش مرده بخشیده است. (۱ نمره)

وجه جمع دوم: حمل می کنیم صحیحۀ دوم را به موردی که زوجه از اقارب مرد متوفی بوده فلذا جمیع مال را ارث برده. (۱ نمره)

۱۲- با توجه به آیه شریفه «فان لم یکن له ولد و ورثه أبواه فالأمه الثلث فان کان له إخوة فالأمه السدس» تبیین کنید کدام جملات آیه و چگونه بر دو شرط «۱. متولد شده بودن إخوه ۲. زنده بودن پدر» در «حجب مادر» دلالت دارد؟ ص ۲۳۲ و ۲۳۳ - ۲ نمره

جواب: ۱. عبارت «له إخوة» از آیه شریفه بر شرط اول دلالت دارد (۰/۵ نمره) زیرا این عنوان از حملی که هنوز به دنیا نیامده منصرف است [بلکه بر آن اصلاً صدق نمی کند]. (۰/۵ نمره) ۲. عبارت «ورثه أبواه» از آیه شریفه بر شرط دوم دلالت دارد (۰/۵ نمره) زیرا ظاهر اینکه فرموده پدر و مادرش از او ارث برده اند این است که پدر زنده است. (۰/۵ نمره)

۱۳- حکم ارث هر مورد را مشخص کنید. ص ۲۵۴ و ۲۵۶ - ۲ نمره

الف) اذا انفرد الزوج بالارث و لم یشارکه سوی الامام علیه السلام: جواب: نصف را بالفرض می برد و مابقی را به رد. ص ۲۵۶

ب) اذا انفردت الزوجة و لم یشارکه سوی الامام علیه السلام: جواب: ربع را بالفرض ارث می برد و مابقی به امام علیه السلام دفع می شود. ص ۲۵۶

ج) اجتماع الخوالة و العمومة: جواب: خوالة یک سوم و عمومه دو سوم یا همان باقی را می برند. ص ۲۵۴

د) اذا اجتماع الاعمام و العمات: جواب: سهم خود را به نسبت هر مذکر دو سهم و هر مؤنث یک سهم تقسیم می کنند. ص ۲۵۴

* سوالات زیر مختص طلاب غیر حضوری می باشد:

۱۴- آیه شریفه «يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِكُمْ فِي الْكُلَالَةِ إِنْ أَمْرُهُ هَلْكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَ لَهُ أُخْتُ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَ هُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَ لَدٌ» (نساء: ۱۷۶) چگونه بر ارث بردن کل مال توسط برادر دلالت دارد؟ ص ۲۴۹ س ۱۳ - ۱ نمره

جواب: ذیل آیه «وَ هُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَ لَدٌ» به اطلاقش دلالت دارد که برادر جمیع ترکه را ارث می برد به شرطی که در طبقه خود شریک نداشته باشد و از طبقه اولی هم وارثی نباشد.

۱۵- ضمن تبیین عبارت «یشکل جواز المقاصه لمن تبدل حذاؤه أو عباؤه اشتباهاً خصوصاً إذا کان الاشتباه منه لا من الغیر» دلیل آن را بنویسید. ص ۱۰۶ - ۲ نمره

جواب: تبیین مطلب: اگر شخصی اشتباهاً کفش یا لباس دیگری را بپوشد، جایز بودن تقاص کردن برای کسی که کفش یا عبايش با دیگری اشتباه شده است، مخصوصاً اگر خود انسان اشتباه کرده باشد، مشکل است.

دلیل: جواز تقاص مختص موردی است که شخصی عمداً کفش یا لباس را برداشته باشد نه اشتباهاً، زیرا اگر دلیل جواز تقاص مورد اشتباه را هم شامل شود آن موردی را شامل می شود که اشتباه از جانب غیر باشد نه از جانب خود شخص. (رساندن مفهوم کافی است.)